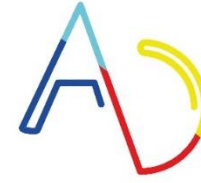

tepav

**Akademik
Danışmanlar
Projesi**

TEPAV Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu

Sayı 5 | Temmuz 2021

tepav

Akademik
Danışmanlar
Projesi

«Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu» Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında TEPAV tarafından hazırlanmaktadır ve her ayın son Perşembe günü proje kapsamında illerdeki Oda ve Borsaların ortak kararıyla belirlenmiş olan Akademik Danışmanlarla paylaşılmaktadır.

İçerik

- Büyüme, üretim ve satışlar
- Dış ticaret ve cari açık
- İstihdam ve işsizlik
- Ekonomik Güven Endeksi
- Enflasyon
- Kredi ve mevduat
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş göstergeler

Büyüme, Üretim ve Satışlar

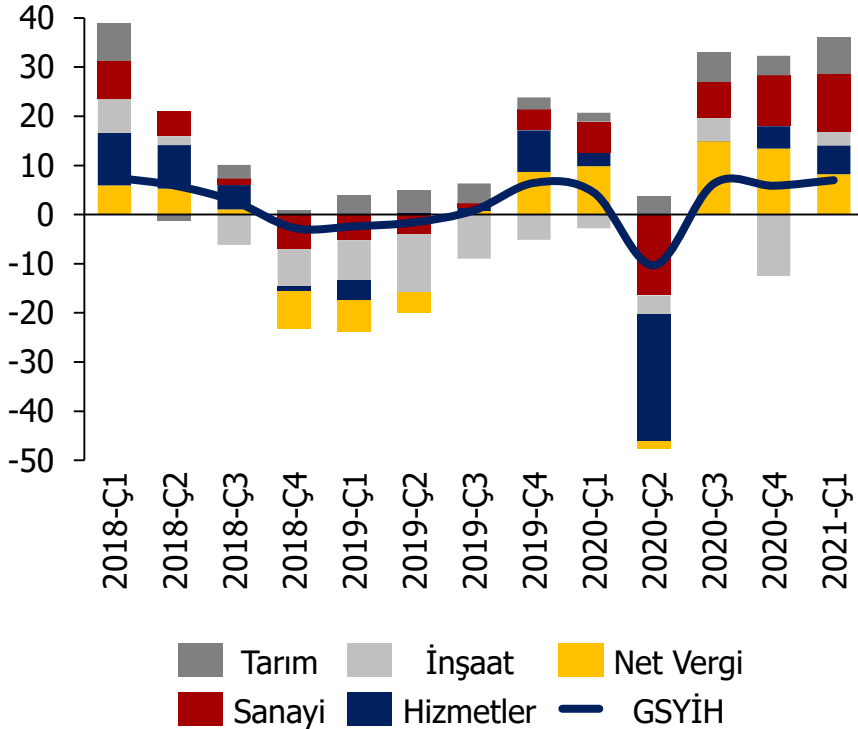
- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) büyümesi
 - Üretim ve harcama yönünden katkılar
- Üretim
 - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
 - Sektörel ciro endeksleri
- Satışlar
 - Perakende satış hacim endeksi
 - Hizmet sektörü ciro endeksleri

2021 yılı ilk çeyrek büyüme oranı %7 düzeyinde

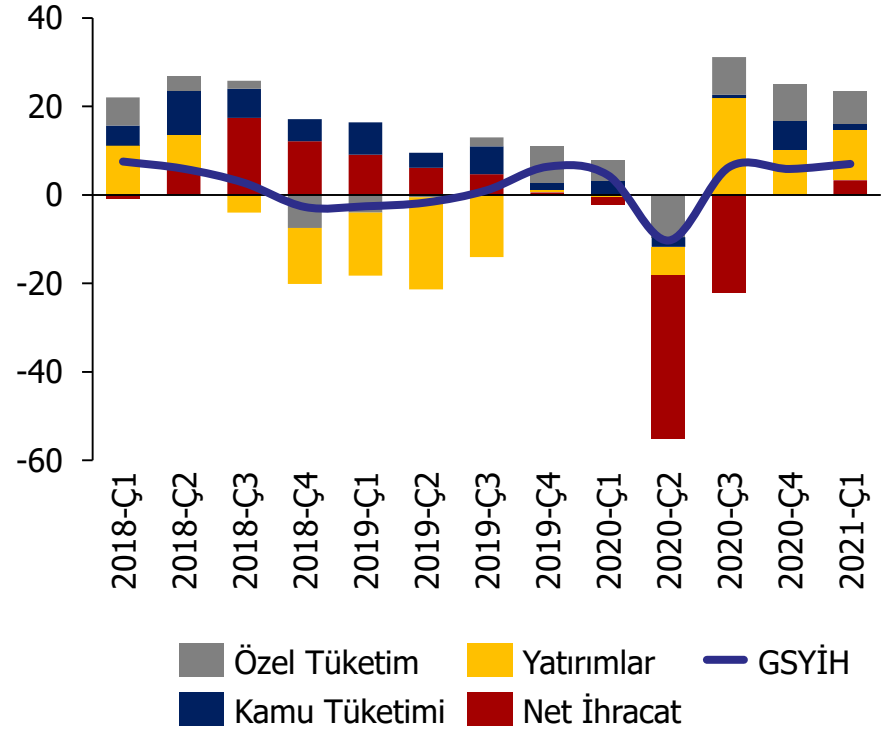
Yatırım ve özel tüketim kaynaklı artışlar belirleyici, sanayide toparlanma güçlü seyrediyor

GSYH yıllık büyümeye üretim ve harcama yönünden katkılar, % puan, 2018 Ç1 – 2021 Ç1

Üretim yönünden katkılar

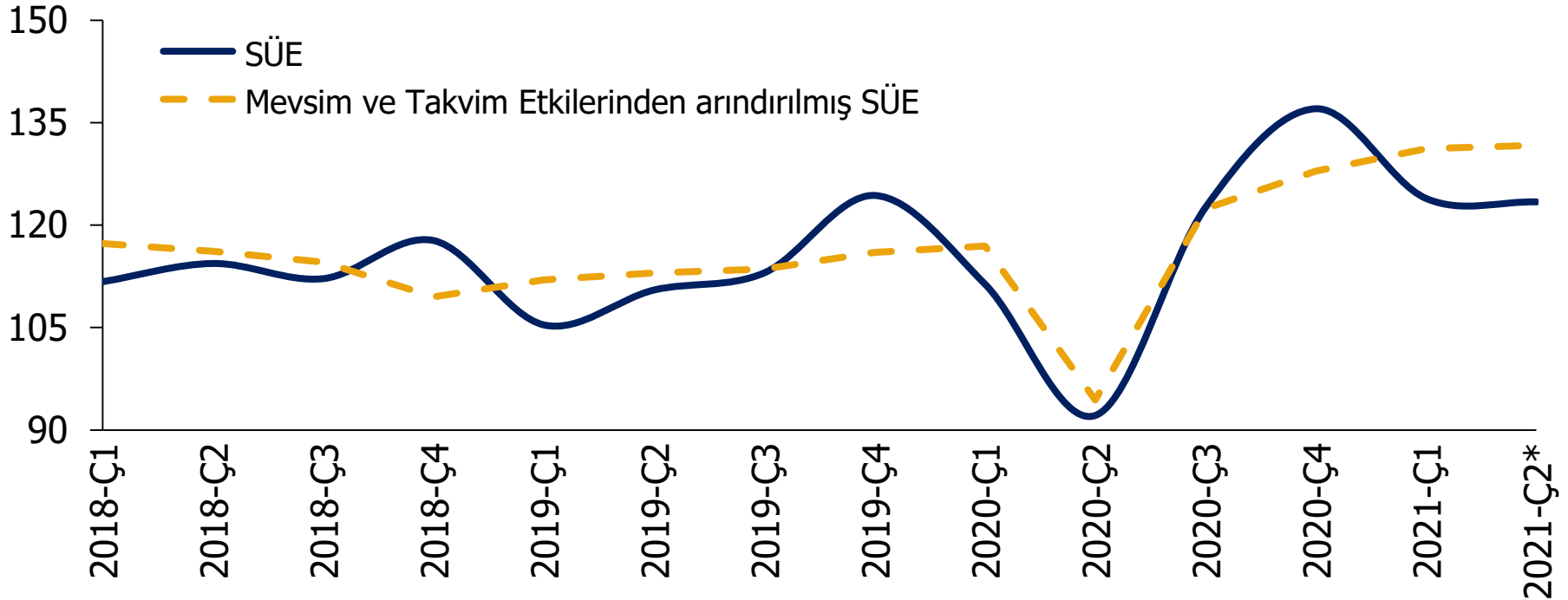
Harcama yönünden katkılar

Sanayi üretimi ilk çeyrek düzeyini koruyor

Ancak yıllık değişimlerde baz etkisi çok güçlü; mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış SÜE artışı %39,5 oranında gerçekleşti

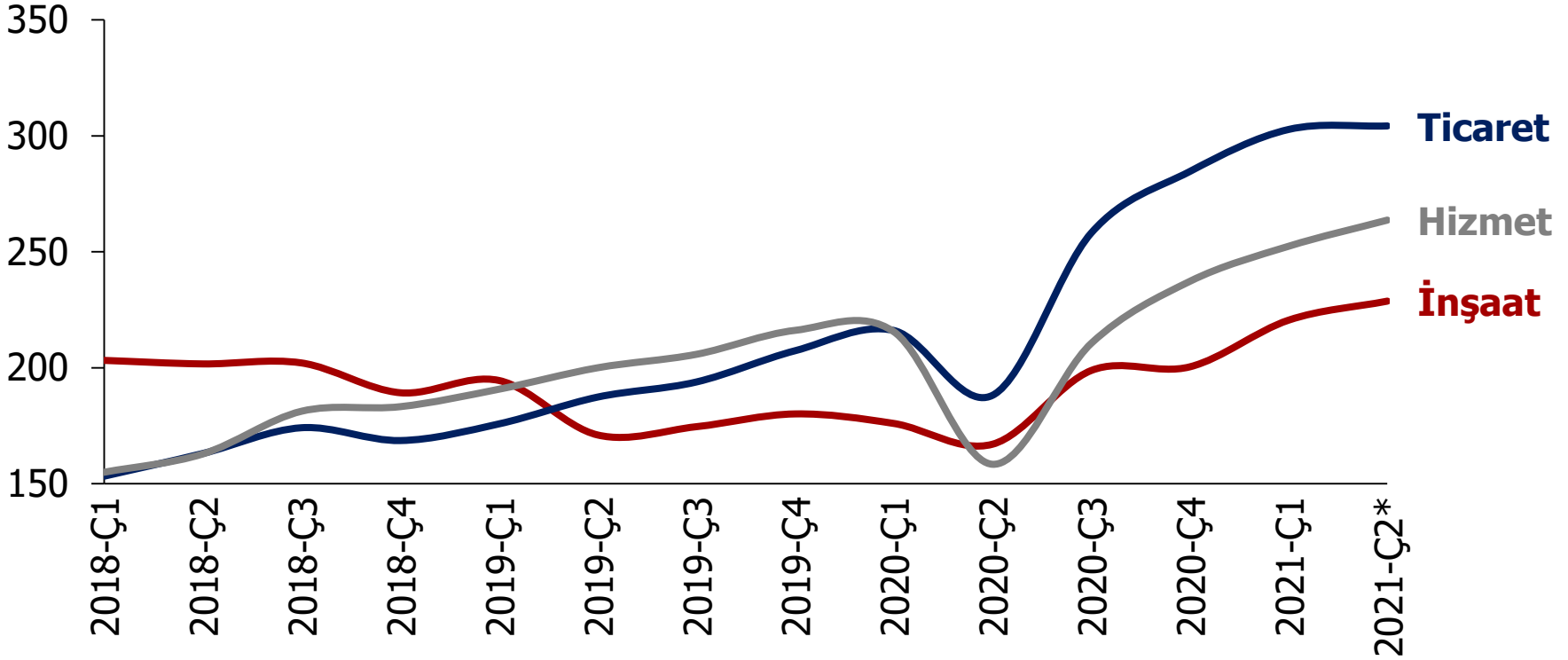
SÜE, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

Sektörel ciro artışları devam ediyor

Ticaret sektöründe ise ikinci çeyrek artışı görece olarak düşük

Sektörel ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

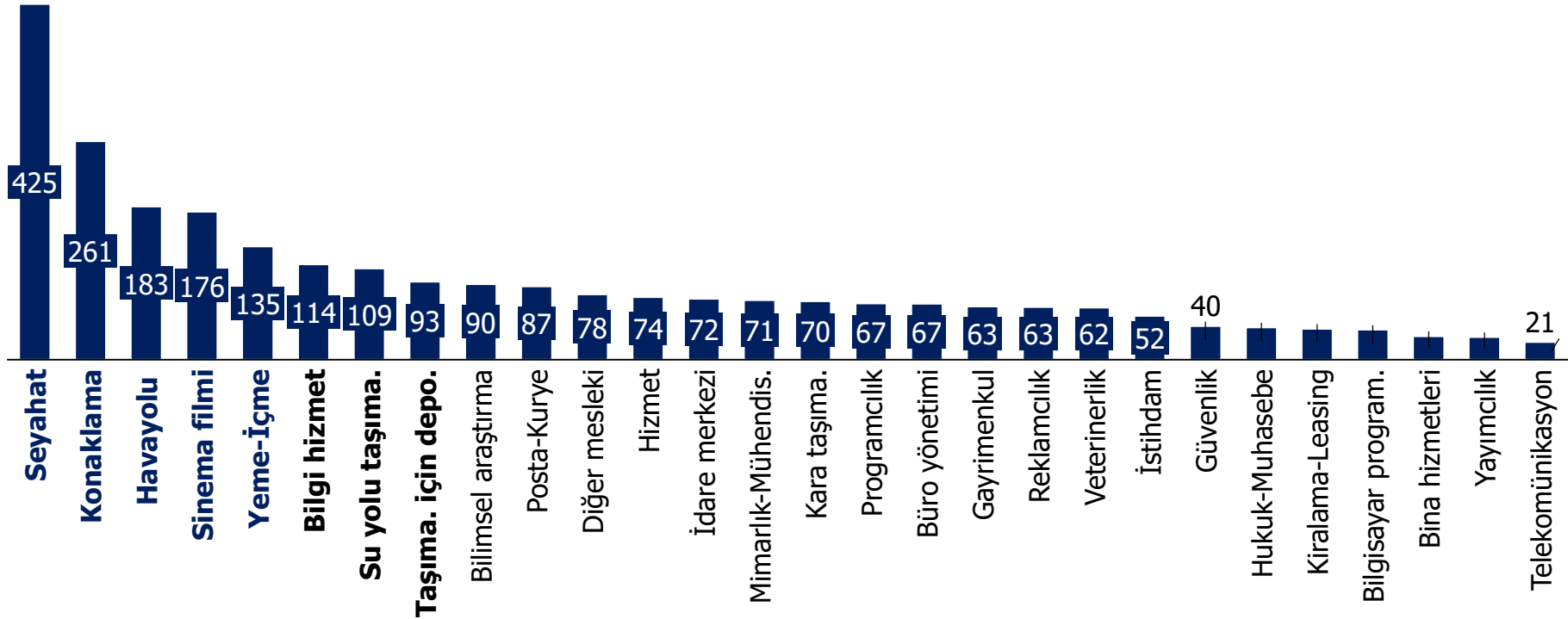
Kaynak: TÜİK Ticaret ve Hizmet İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Nisan ve Mayıs 2021 verisini içermektedir

Salgın nedeniyle faaliyetleri kısıtlanan hizmet sektörlerinde yüksek ciro artışları gerçekleşti

Ciro artışı en fazla seyahat, konaklama, havayolu ile yeme-içme sektörlerinde görülüyor. Baz etkisi belirleyici.

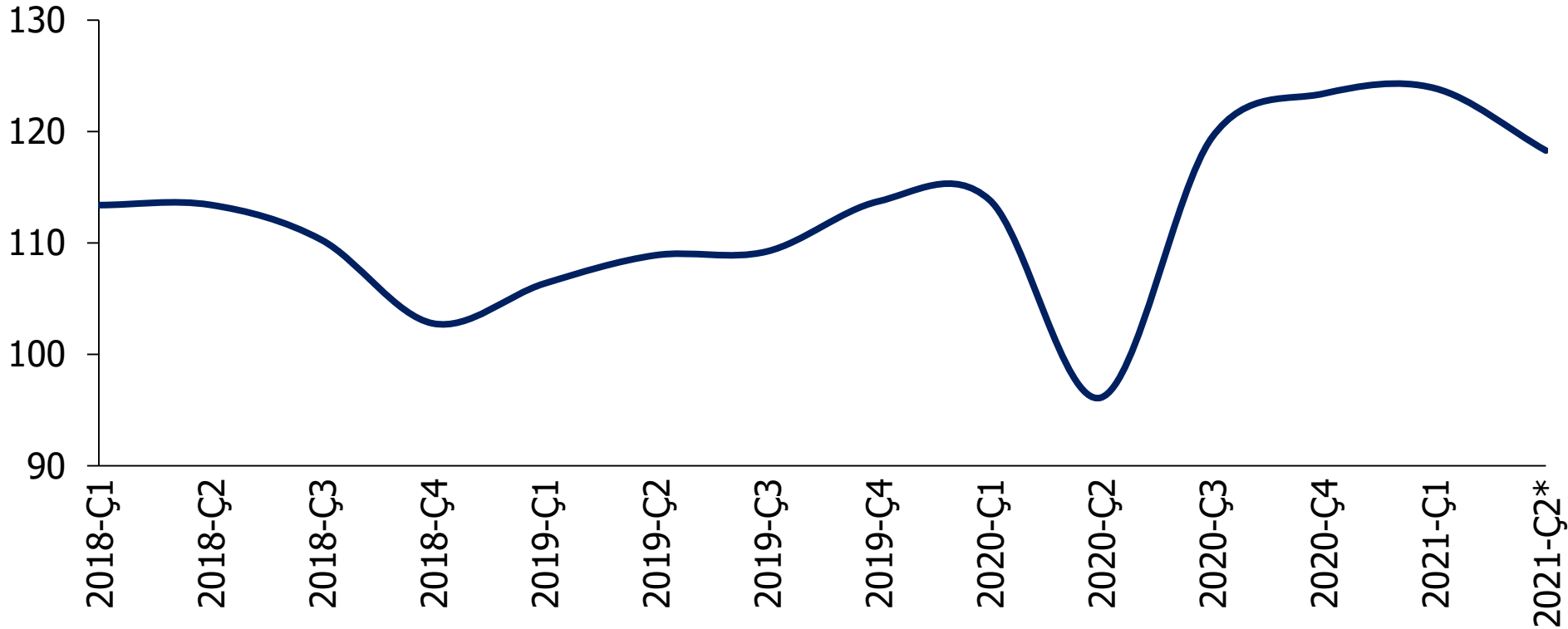
Hizmet sektörü ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, % değişim, Mayıs 2020 – Mayıs 2021

Perakende satışlar ikinci çeyrekte düşüş eğiliminde

Geçen yılın aynı dönemine göre ise %27,2 artış var. Bu artış, güçlü baz etkisini yansıtıyor.

Perakende satış hacim endeksi, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

Kaynak: TÜİK Ticaret ve Hizmet İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Nisan ve Mayıs 2021 verisini içermektedir

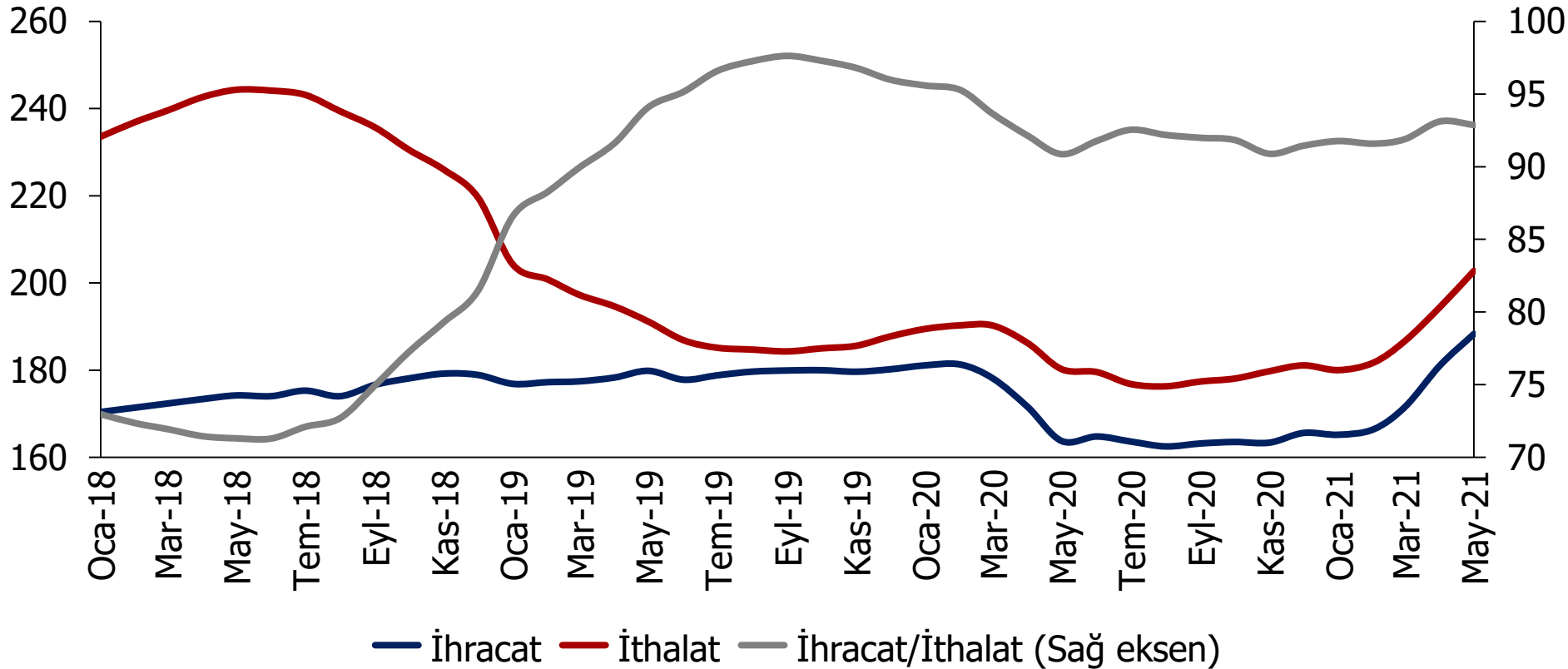
Dış Ticaret ve Cari Açık

- Dış ticaret
 - İhracat ve ithalat
 - İhracatın ithalatı karşılama oranı
- Cari açık ve finansmanı
 - Cari işlemler dengesi
 - Cari açığın temel finansman kaynakları

İhracatın ithalatı karşılama oranı yüksek düzeylerini koruyor

Mayıs ayında yıllık ithalat %12,5, ihracat ise %15 oranında arttı

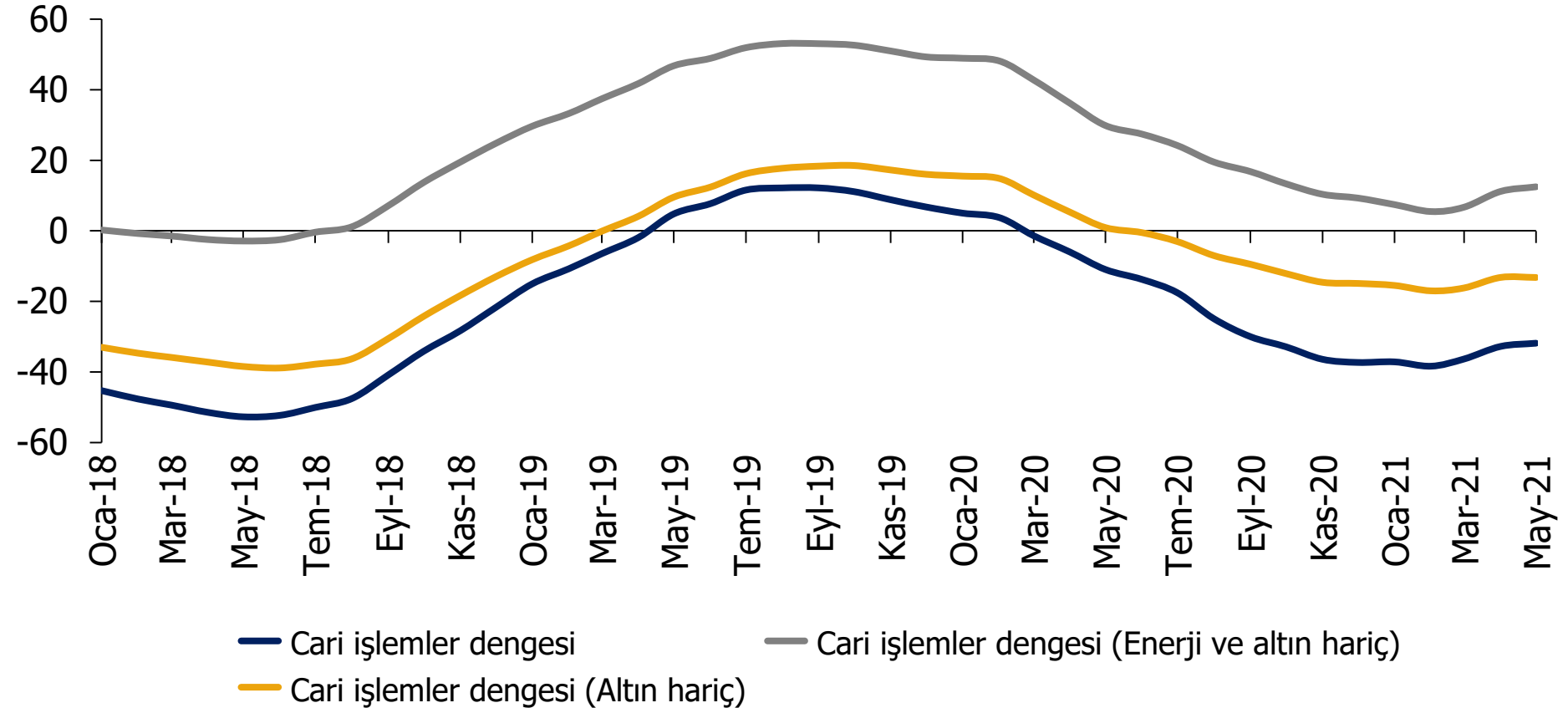
Dış ticaret, 12 aylık birikimli, milyar dolar, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Cari işlemler açığı geçen aya göre 0,9 milyar dolar geriledi

Altın ve enerji kalemleri hariç cari fazla ise 12,5 milyar dolara ulaştı

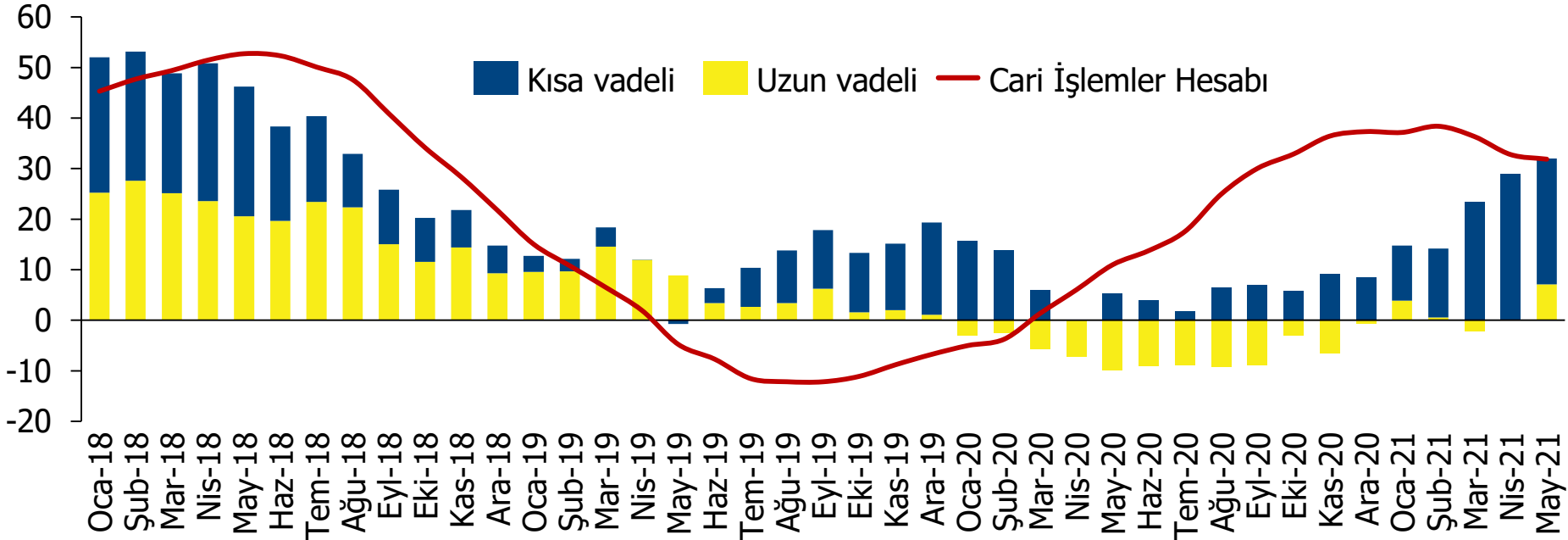
Cari işlemler dengesi, 12 aylık birikimli, milyar dolar, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Sermaye girişlerinin %78'i kısa vadeli

Ancak Mayıs 2021'de uzun vadeli sermaye girişi 7,1 milyar dolara ulaştı. Bu son iki yılda (Mayıs 2019'dan beri) gerçekleşen en yüksek seviye.

Cari açığın temel finansman kaynakları, 12 aylık birikimli, milyar dolar, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Pozitif değerler cari işlemler açığı ve sermaye girişlerini göstermektedir.

** Uzun vadeli sermaye kalemleri; net doğrudan yatırımlar, yurt içi yerleşiklerin yurt dışına ihraç ettikleri borç senetleri, bankalar ve diğer sektörlerin uzun vadeli kredileri ve Merkez Bankası'nda tutulan uzun vadeli mevduatlardan oluşmaktadır. Kısa vadeli sermaye kalemleri ise; hisse senetleri, yurt içi yerleşiklerin yurt içinde ihraç ettikleri borç senetleri, kısa vadeli kredi kullanımları, Merkez Bankası'nda tutulan kısa vadeli mevduat ile bankalardaki mevduatları içermektedir.

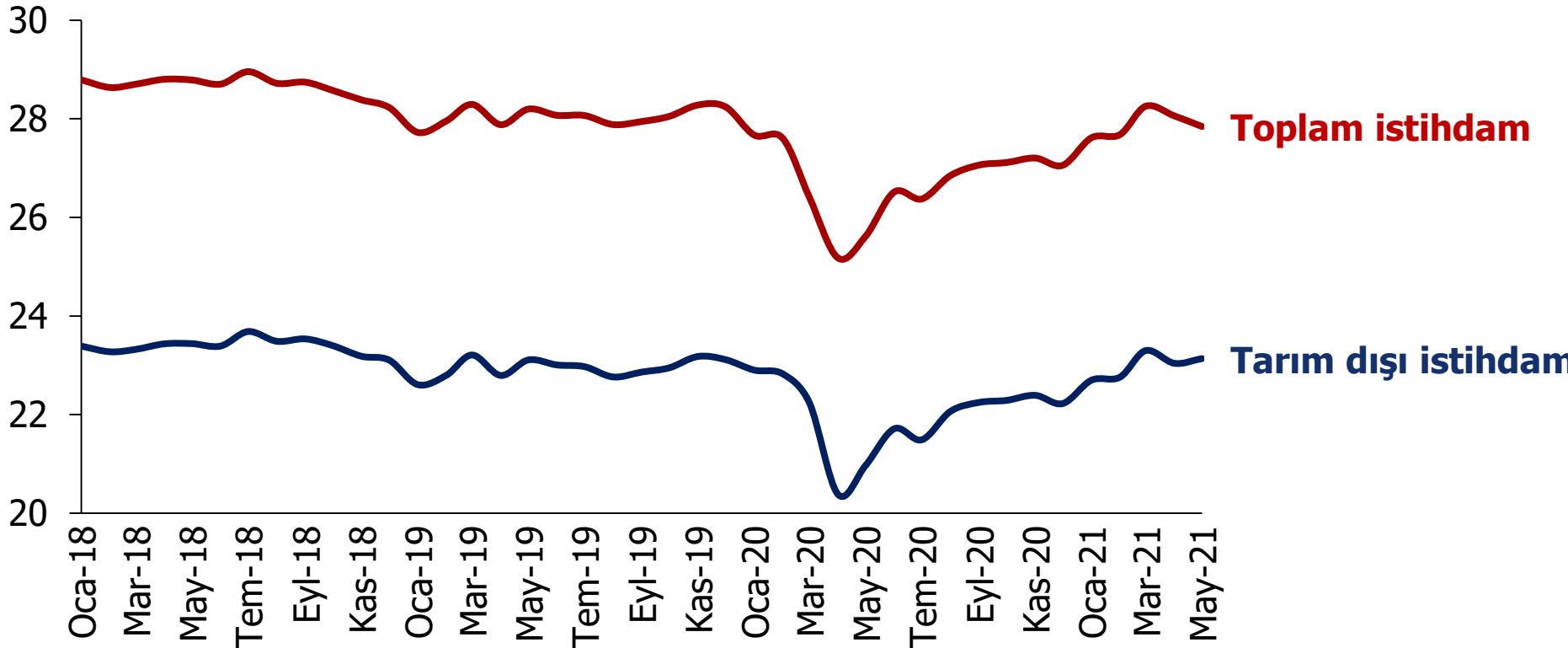
İstihdam ve İşsizlik

- Toplam ve tarım dışı istihdam
- İşsizlik oranları ve işgücüne katılım oranı
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları

Mayıs ayında geçen aya göre 216 bin istihdam kaybı yaşandı

Geçen yılın aynı ayına göre toplam istihdamdaki artış 2,2 milyon, tarım dışındaki artış ise 2,1 milyon olarak gerçekleşti

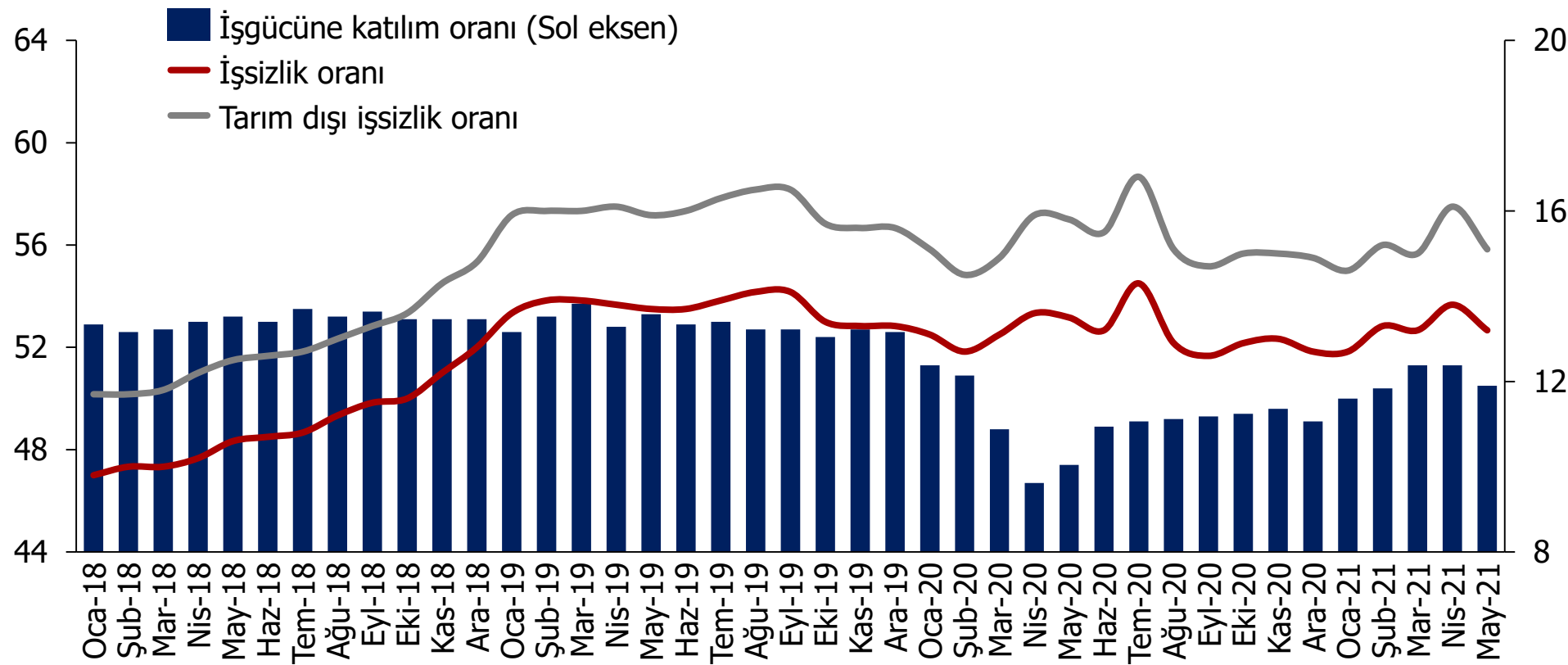
Toplam ve tarım dışı istihdam, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Mayıs ayında işgücüne katılım oranı ve işsizlik oranları geriledi

İşgücüne katılım oranı %50,5, işsizlik oranı ise %13,2 oldu. Tarım dışı işsizlik oranı ise 1,9 puan yukarıda

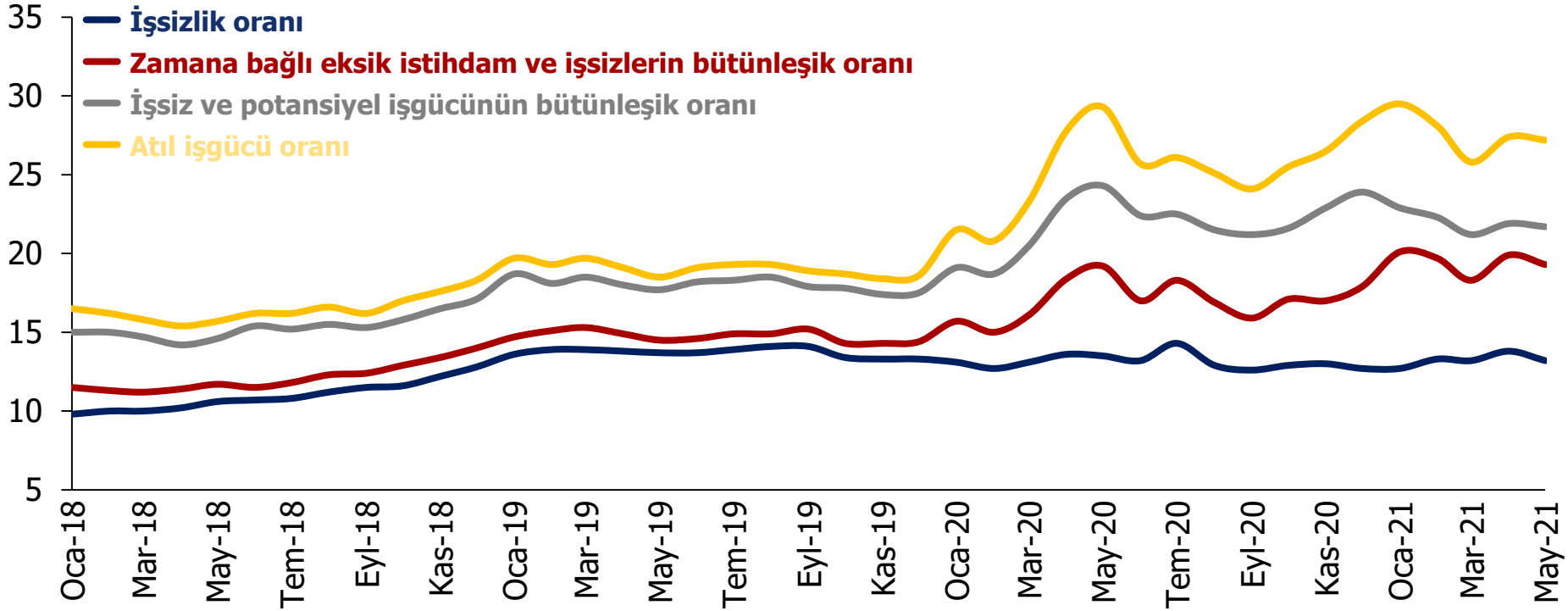
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, %, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Geniş tanımlı işsizlik oranlarında da düşüş mevcut

Atıl işgücü oranı 0,2 puan azalarak yüzde 27,2 düzeyinde gerçekleşti

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler, mevsim etkisinden arındırılmış, %, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları, TEPAV görselleştirmesi

Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı: Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin toplamının işgücüne oranıdır.

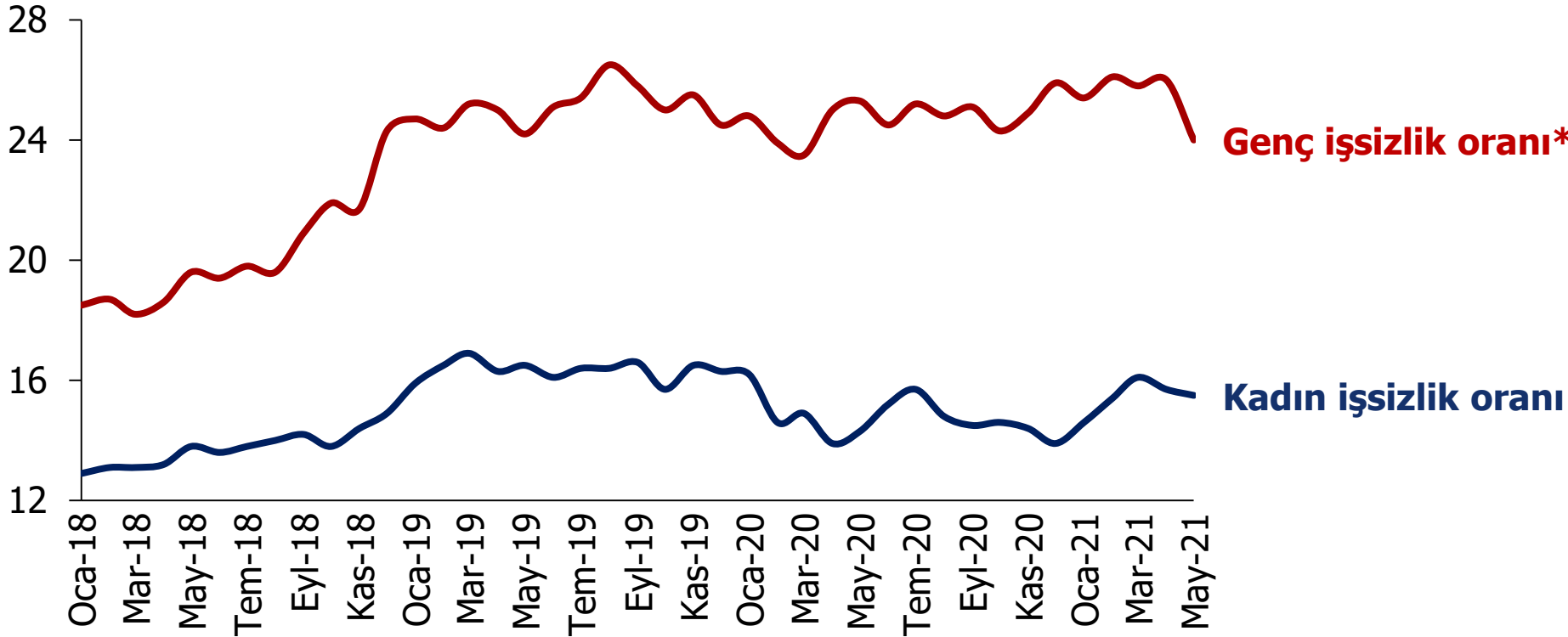
İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı: İşsiz ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.

Atıl işgücü oranı: Zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.

Kadın işsizlik oranı bir önceki aya kıyasla 2 puan geriledi

Genç nüfusta işsizlik oranı %24, kadın işsizlik oranı ise %15,5 seviyesinde

Genç işsizlik ve kadın işsizlik oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi,
Ocak 2018 – Mayıs 2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

*15-24 yaş grubunu kapsamaktadır.

Ekonomik Güven Endeksi

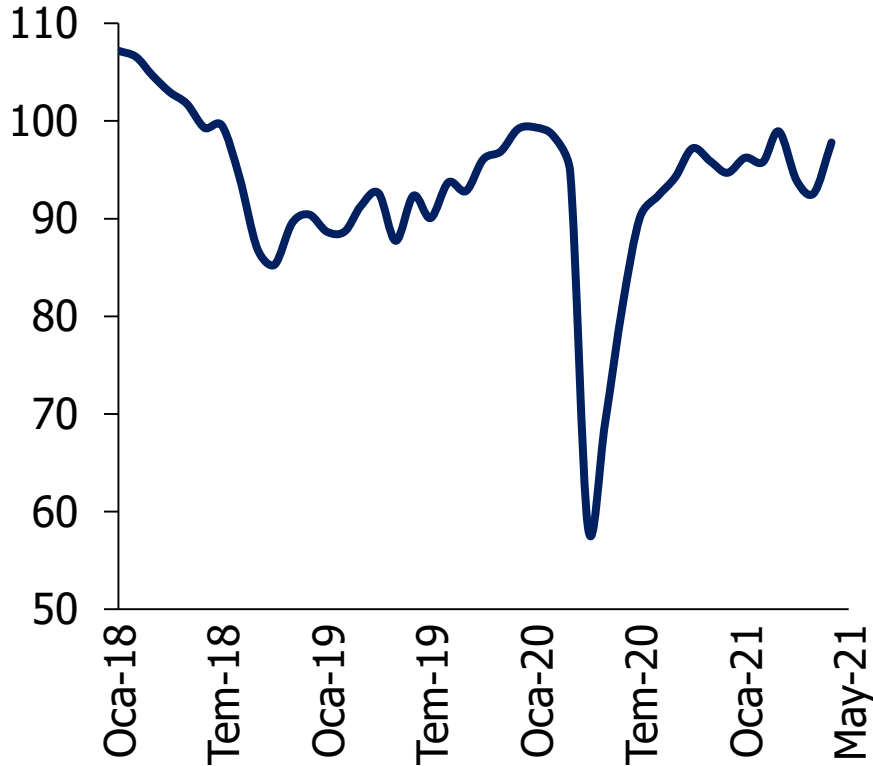
- Ekonomik Güven Endeksi
 - İnşaat Sektörü Güven Endeksi
 - Hizmet Sektörü Güven Endeksi
 - Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi
 - Reel Kesim Güven Endeksi
 - Tüketici Güven Endeksi

Ekonomik Güven Endeksi, Mayıs ayındaki düşüşün ardından Haziran 2021'de 5,2 puan yükseldi

Hizmet, tüketici güveni ve perakende ticaret en fazla yükselen alt sektörler

Ekonomik güven endeksi, Ocak 2018 - Haziran 2021

Ekonomik güven endeksi

Ekonomik güven endeksi, sektörler

	May.21	Haz.21	Fark	Yüzde
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	79,6	82,4	2,8	3,6
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	102,2	108,5	6,3	6,2
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	100,9	105,7	4,8	4,8
Reel Kesim Güven Endeksi	107,1	109,8	2,7	2,5
Tüketici Güven Endeksi	77,3	81,7	4,4	5,8

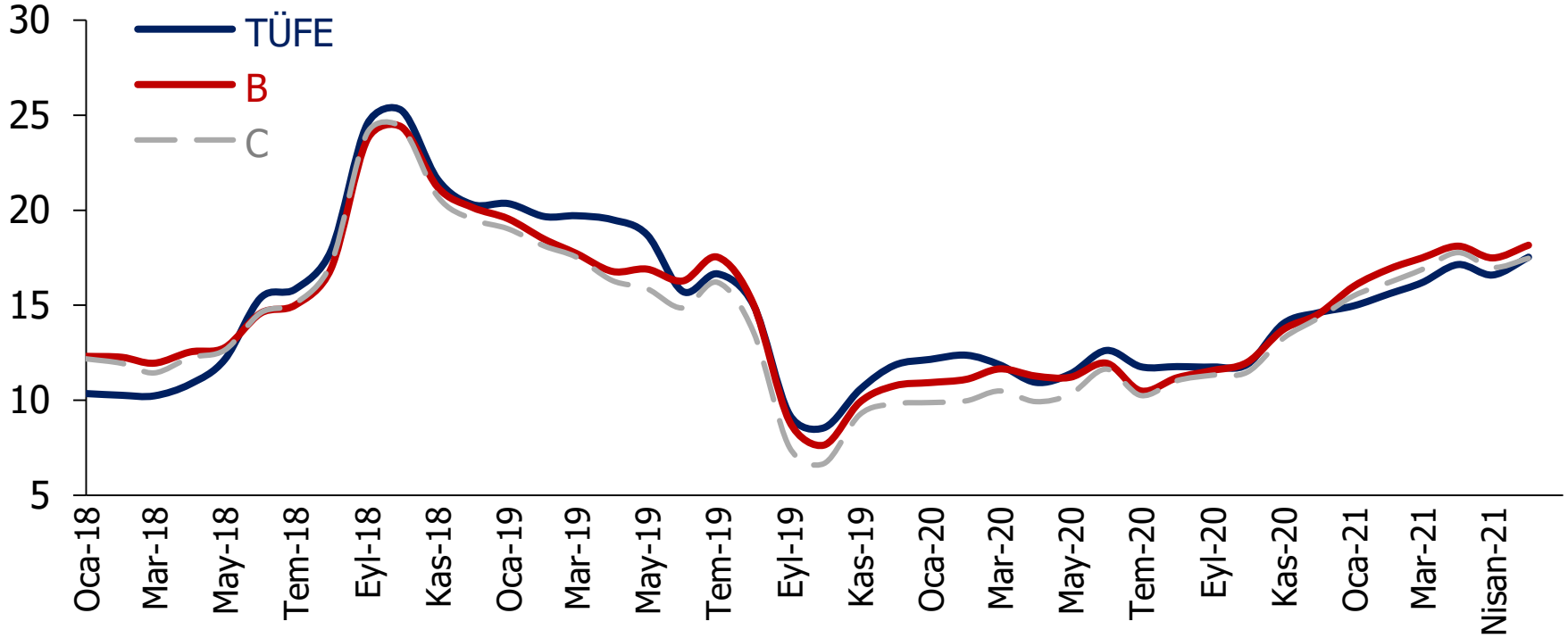
Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve temel göstergeler
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Tüketici fiyatları artış eğiliminde

Yıllık enflasyon oranı Haziran 2021'de %17,53 düzeyi ile son iki yılın en yüksek düzeyine ulaştı

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergeleri*, yıllık % değişim, Ocak 2018 - Haziran 2021

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden B - İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE; C - Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

En yüksek yıllık artış ulaştırma kaleminde gerçekleşti

"Gıda ve Alkolsüz İçecekler", "Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri", "Çeşitli Mal ve Hizmetler", "Sağlık" ile "Lokanta ve Oteller" kalemlerinde de enflasyon, genel oranın üzerinde seyrediyor

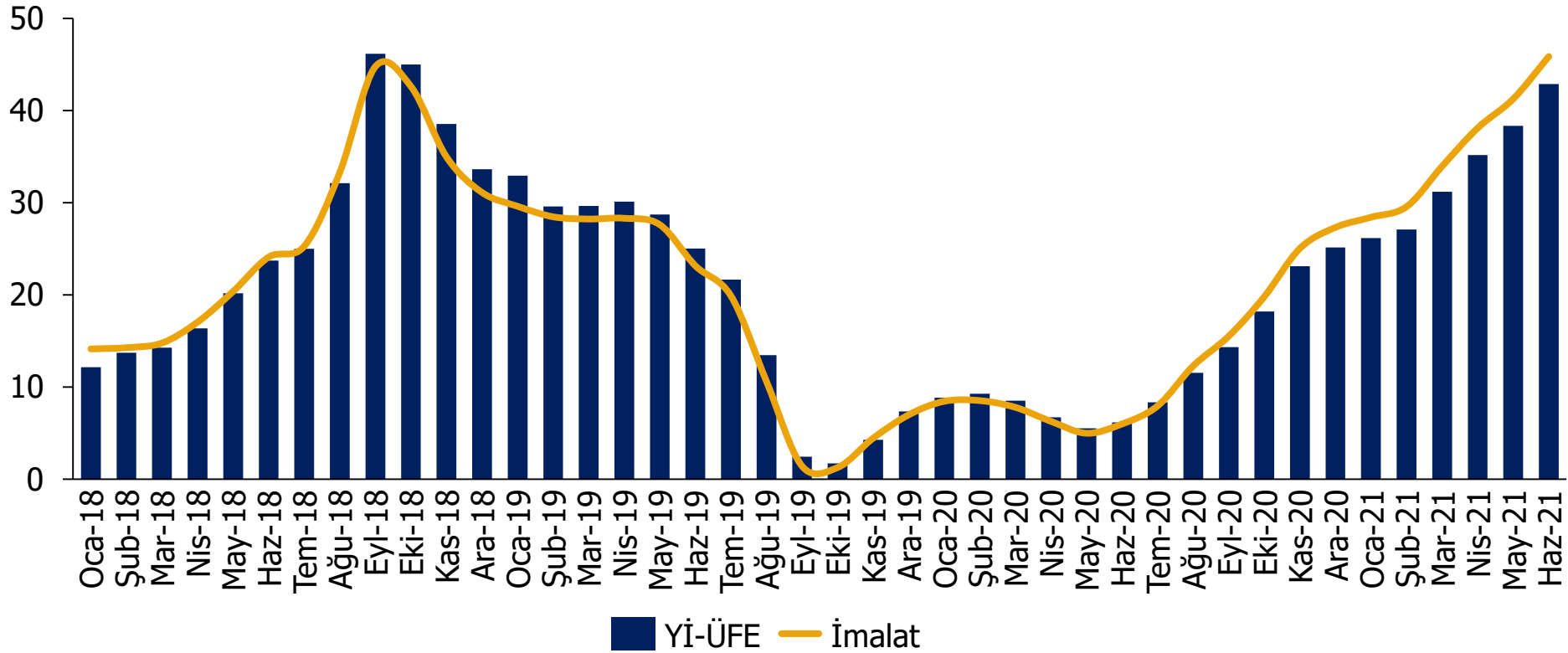
TÜFE ve alt kalemler, % değişim, Haziran 2021

	Yıllık değişim	Aylık değişim
Genel	17,53 ↑	1,94 ↑
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	19,99 ↑	0,88 ↑
Alkollü İçecekler ve Tütün	2,01 ↑	-0,01 ↓
Giyim ve Ayakkabı	7,05 ↑	2,40 ↑
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	14,62 ↑	1,18 ↑
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	25,69 ↑	4,50 ↑
Sağlık	19,06 ↑	0,80 ↑
Ulaştırma	26,29 ↑	2,79 ↑
Haberleşme	6,13 ↑	0,35 ↑
Eğlence ve Kültür	12,21 ↑	4,46 ↑
Eğitim	10,86 ↑	2,21 ↑
Lokanta ve Oteller	18,86 ↑	3,82 ↑
Çeşitli Mal ve Hizmetler	19,95 ↑	2,70 ↑

Üretici fiyatlarındaki yüksek oranlı artışlar devam ediyor

Yıllık enflasyon oranı Haziran ayında %42,89 düzeyine ulaştı. İmalat Endeksi ise %45,87 düzeyinde gerçekleşti

Yİ-ÜFE ve imalat, yıllık % değişim, Ocak 2018 - Haziran 2021

Üretici fiyatlarındaki en yüksek artışlar ara malı, imalat ve enerji gruplarında gerçekleşti

“Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı” grubunda ise fiyat artışları sınırlı seyretti

Yİ-ÜFE ve alt kalemler, % değişim, Haziran 2021

	Yıllık Değişim	Aylık Değişim
Yİ-ÜFE	42,89 ↑	4,01 ↑
Madencilik	35,34 ↑	2,92 ↑
İmalat	45,87 ↑	3,78 ↑
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımı	11,22 ↑	7,46 ↑
Su Temini	28,59 ↑	0,19 ↑
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE		
Ara Malı	54,89 ↑	4,26 ↑
Dayanıklı Tüketim Malları	33,05 ↑	2,56 ↑
Dayanıksız Tüketim Malları	28,25 ↑	2,57 ↑
Enerji	41,74 ↑	7,28 ↑
Sermaye Malı	31,65 ↑	2,51 ↑

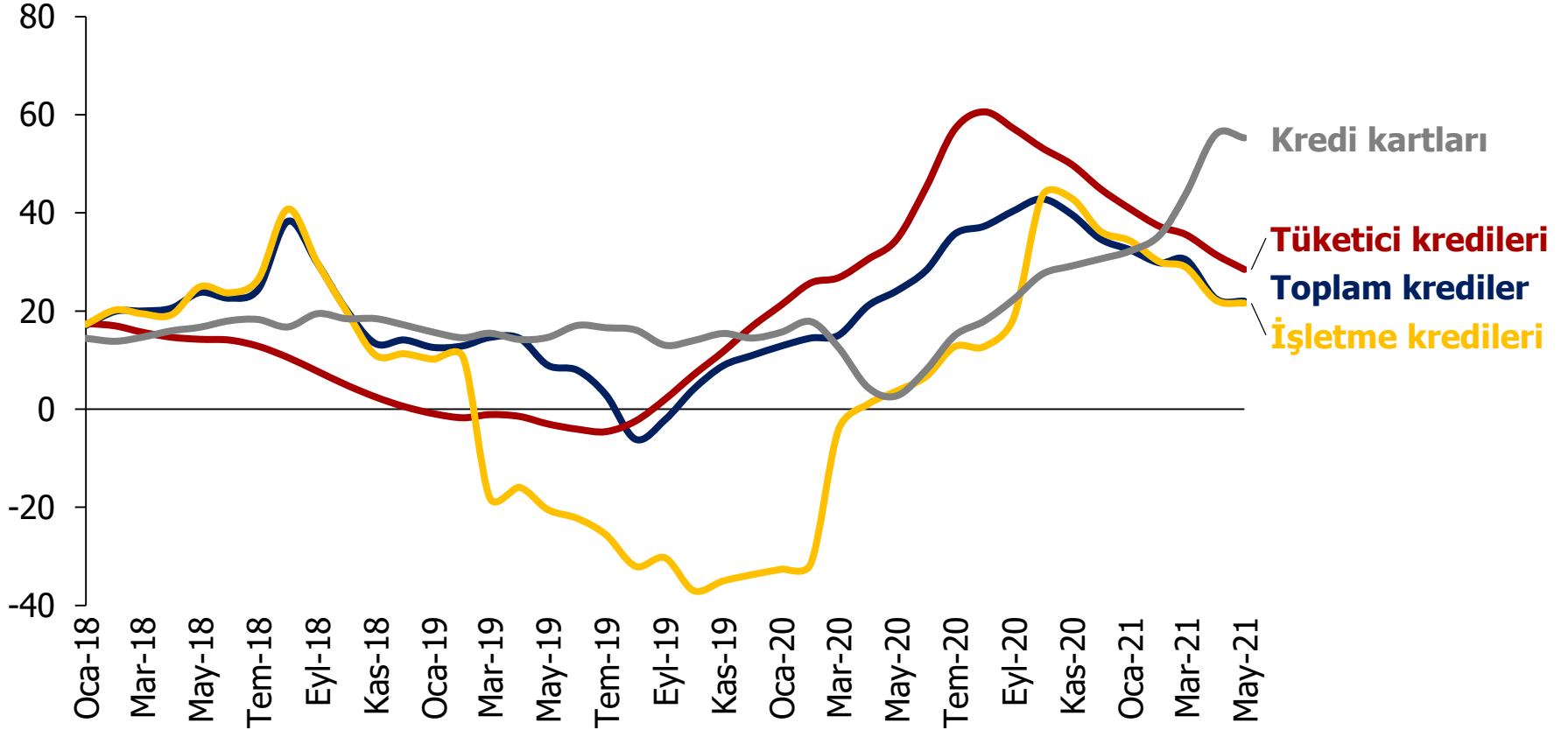
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
 - Kredi büyüme hızları
 - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
 - Takipteki kredi oranları
 - Karşılıksız çek oranı
- Faiz oranları
 - Ticari kredi ve mevduat faizi
 - Tüketici kredi faizleri
- Mevduat gelişmeleri
 - Toplam mevduat
 - TL ve YP mevduat

Yıllık kredi büyümesi %22'ye geriledi

Ekim 2020'den itibaren yıllık kredi kullanımlarındaki artışlar hız keserken kredi kartları yüksek seyrini koruyor

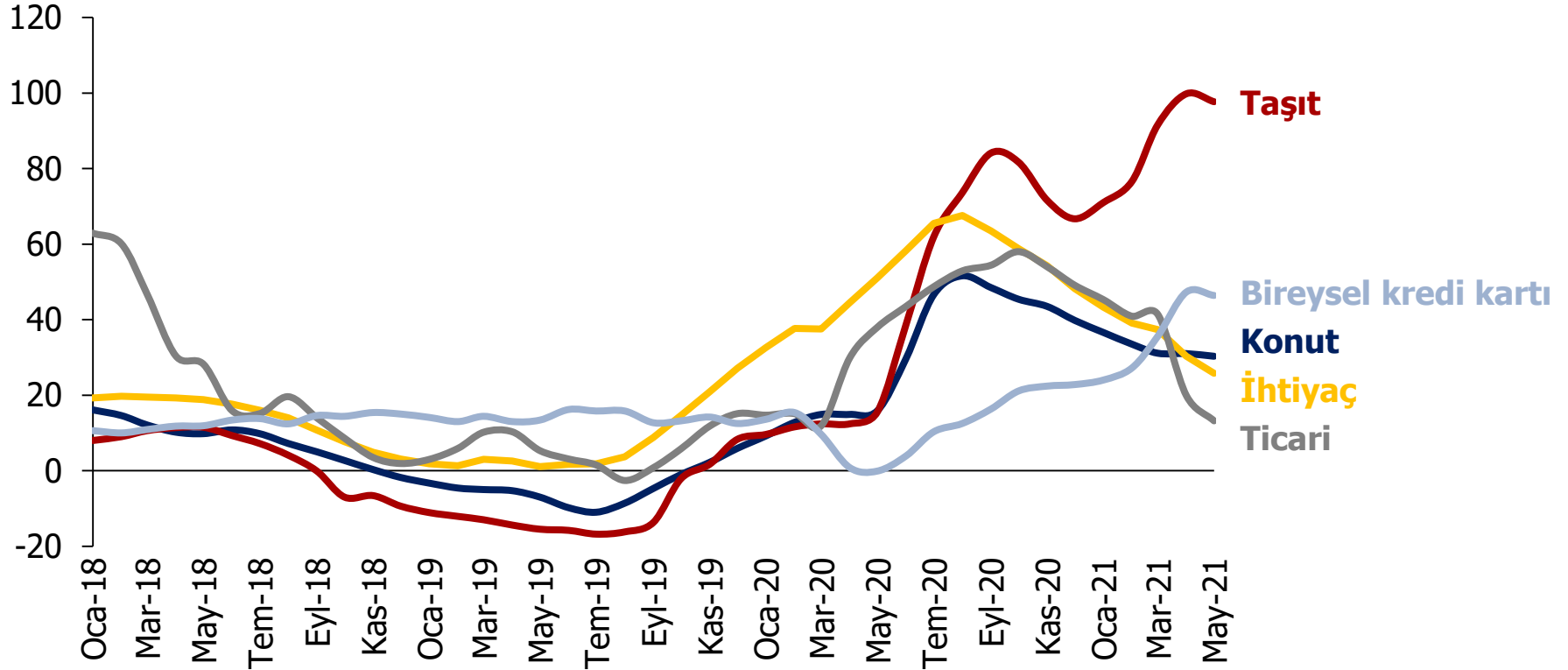
Kredi büyümesi, yıllık % değişim, aylık, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Tüketici kredilerinde en yüksek büyüme taşıt kredilerinde

Ticari kredilerin artış hızı son 14 ayın en düşük seviyesinde

Tüketici kredi büyümesi, yıllık % değişim, aylık, Ocak 2018 – Mayıs 2021

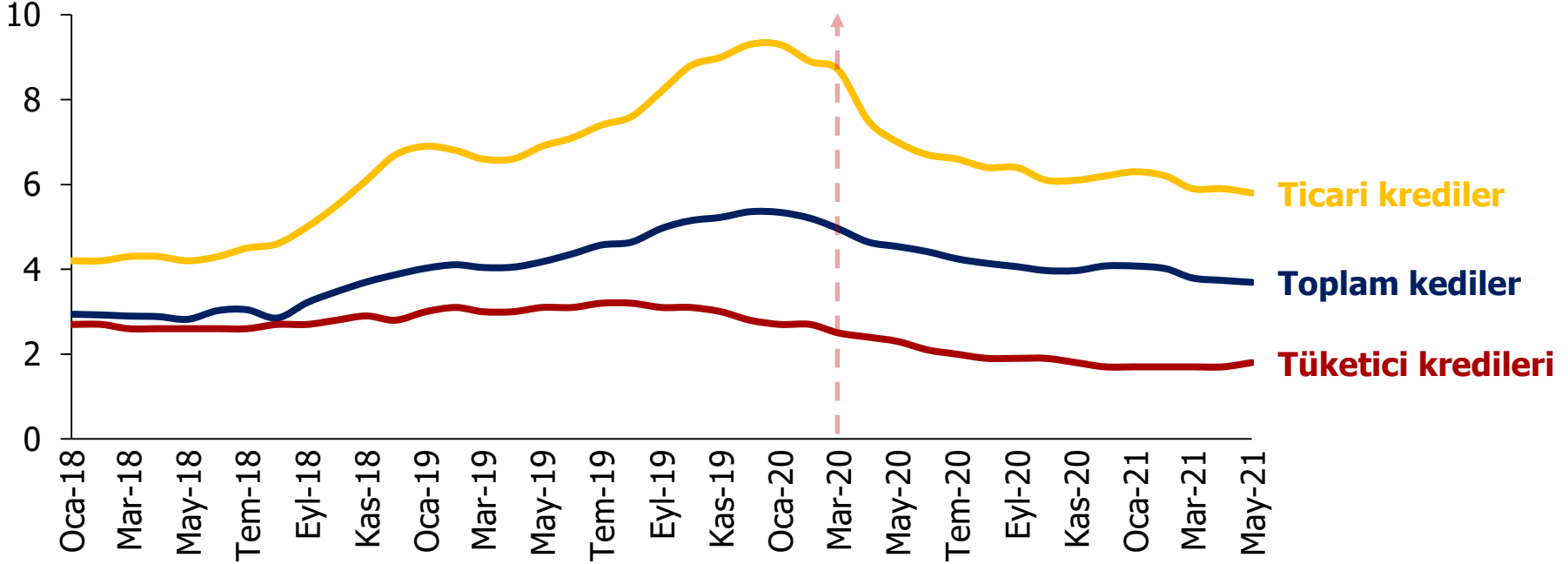

Takipteki kredilerin oranı Mayıs 2021'de %3,7 düzeyinde

Takipteki ticari kredilerin oranı 2020 yıl başında %9,3'e ulaştı, Mayıs 2021'de ise %5,8 düzeyinde gerçekleşti

Takipteki kredi oranları*, % , aylık, Ocak 2018 – Mayıs 2021

*Sorunlu kredilerin takip süresini uzatan düzenleme***

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

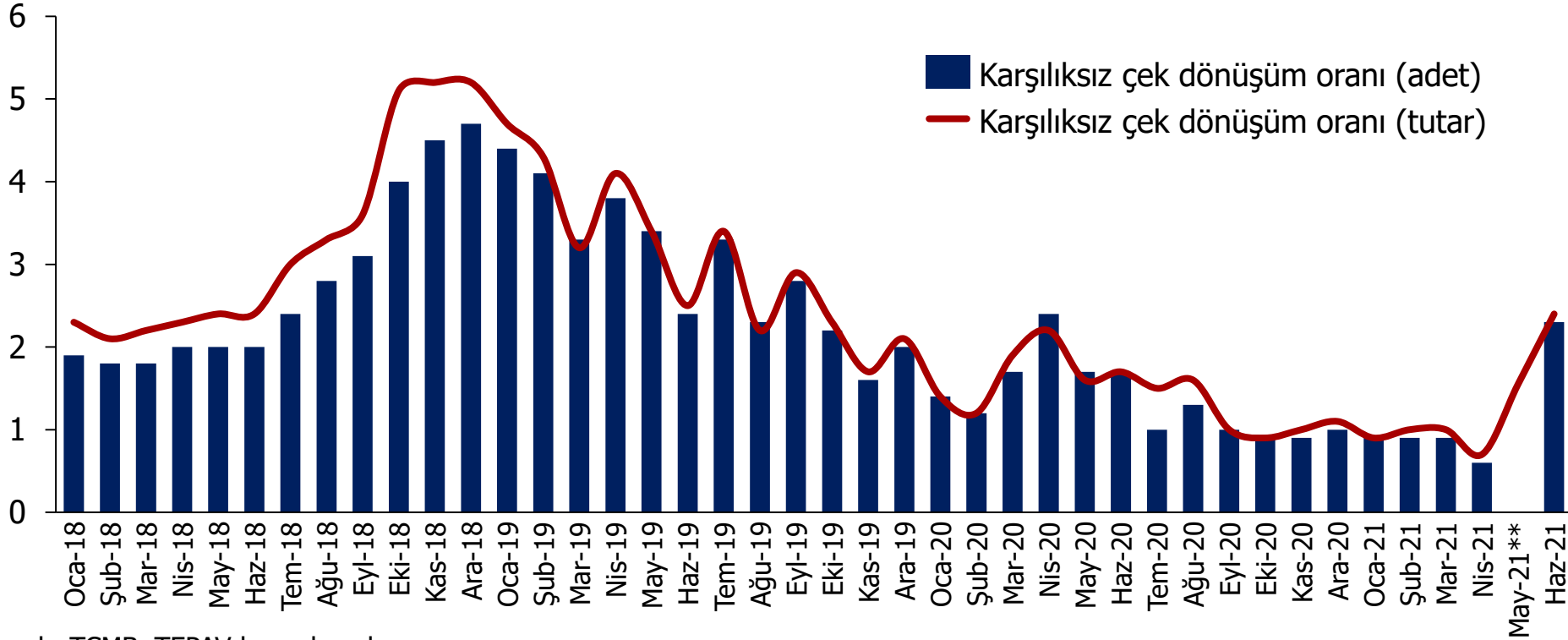
*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgınının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart ayında aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştı.

Karşılıksız çek oranları son bir yılın en yüksek düzeyinde

Haziran ayında karşılıksız çek oranları tutar ve adet olarak %2,4 ve %2,3 olarak gerçekleşti

Karşılıksız çek dönüşüm oranı*, % , aylık, Ocak 2018 – Haziran 2021

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.

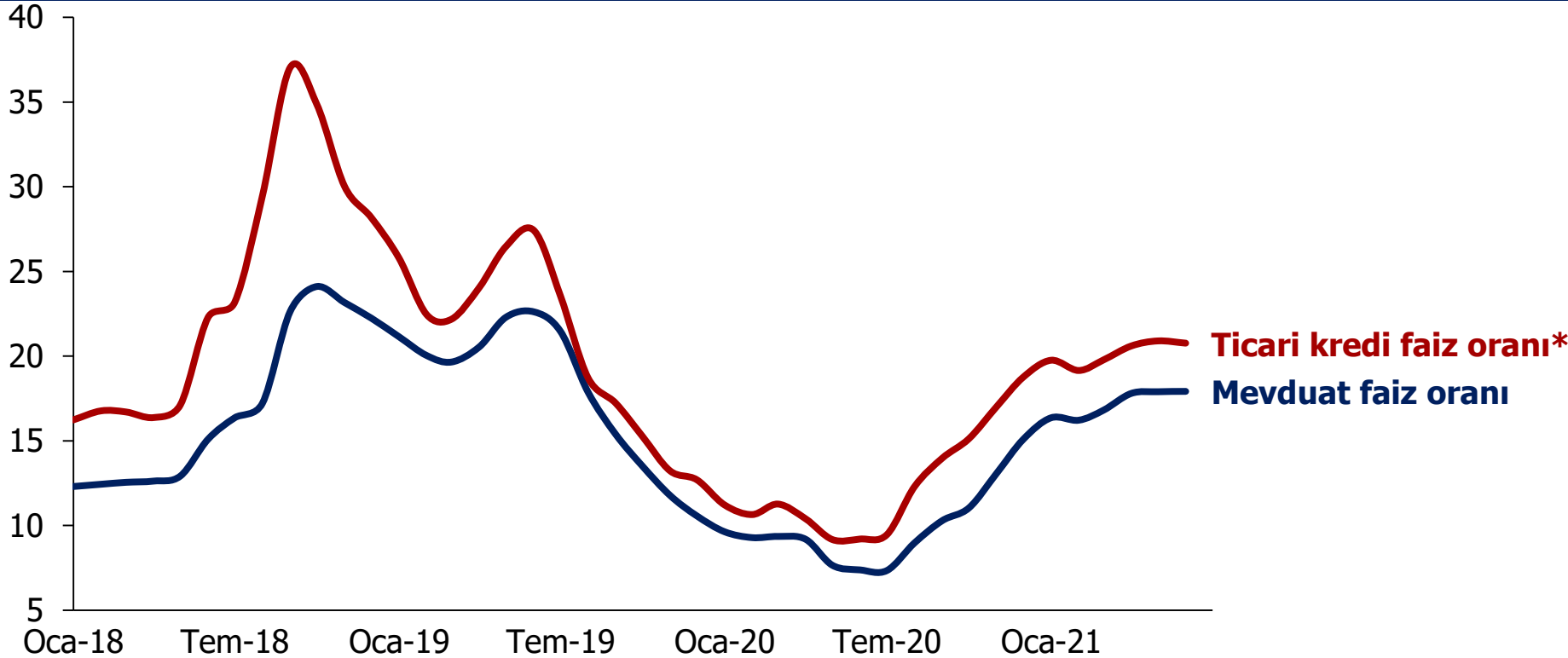
** Mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm>

Ticari kredi ve mevduat faizleri artıyor

Haziran 2021'de ticari kredi faiz oranı %20,8, mevduat faiz oranı %17,9'a yükseldi

Ticari kredi ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri), %, aylık, Ocak 2018 – Haziran 2021

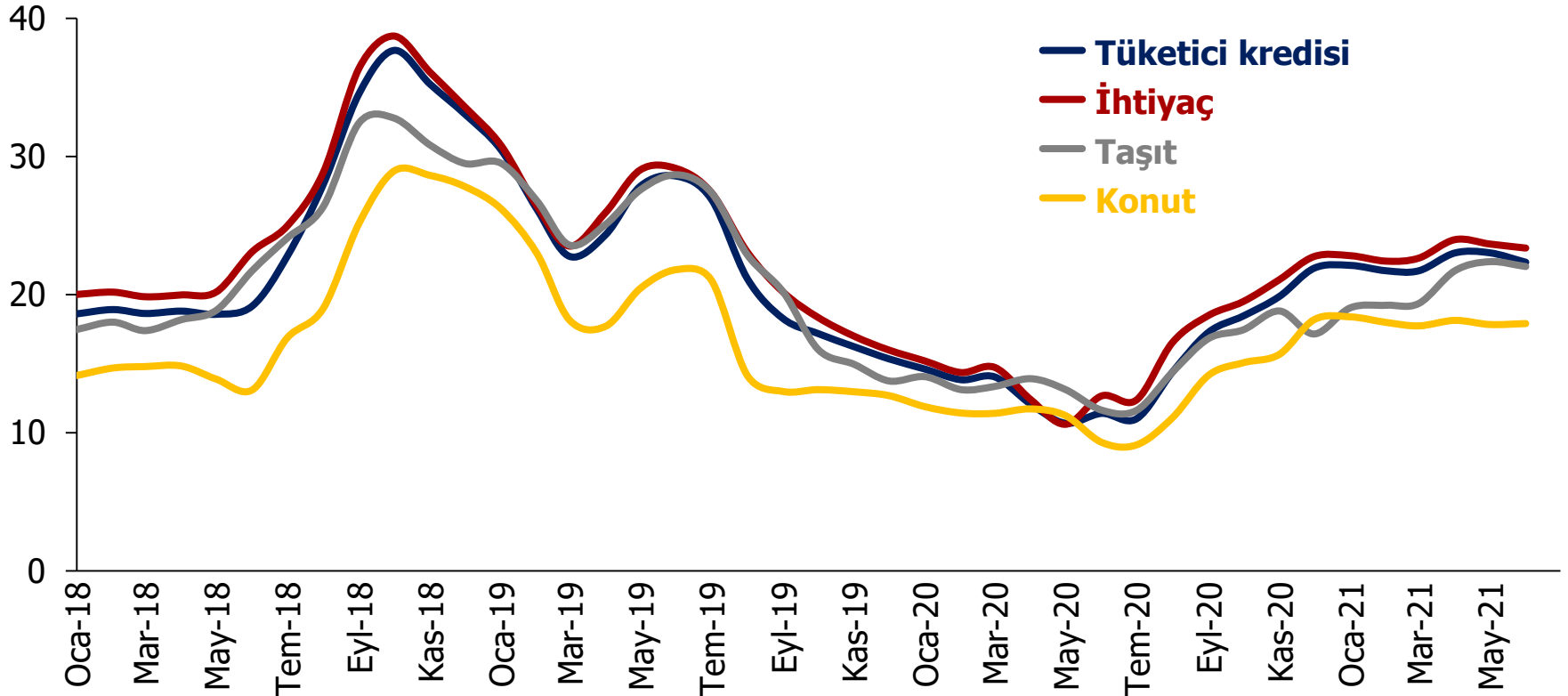
Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariç

Tüketici kredi faizleri %22 seviyesinde

Faiz oranları taşıt kredilerinde 0,5 puan ve ihtiyaç kredilerinde 0,3 puan azalırken, konut kredilerinde 0,1 puan arttı

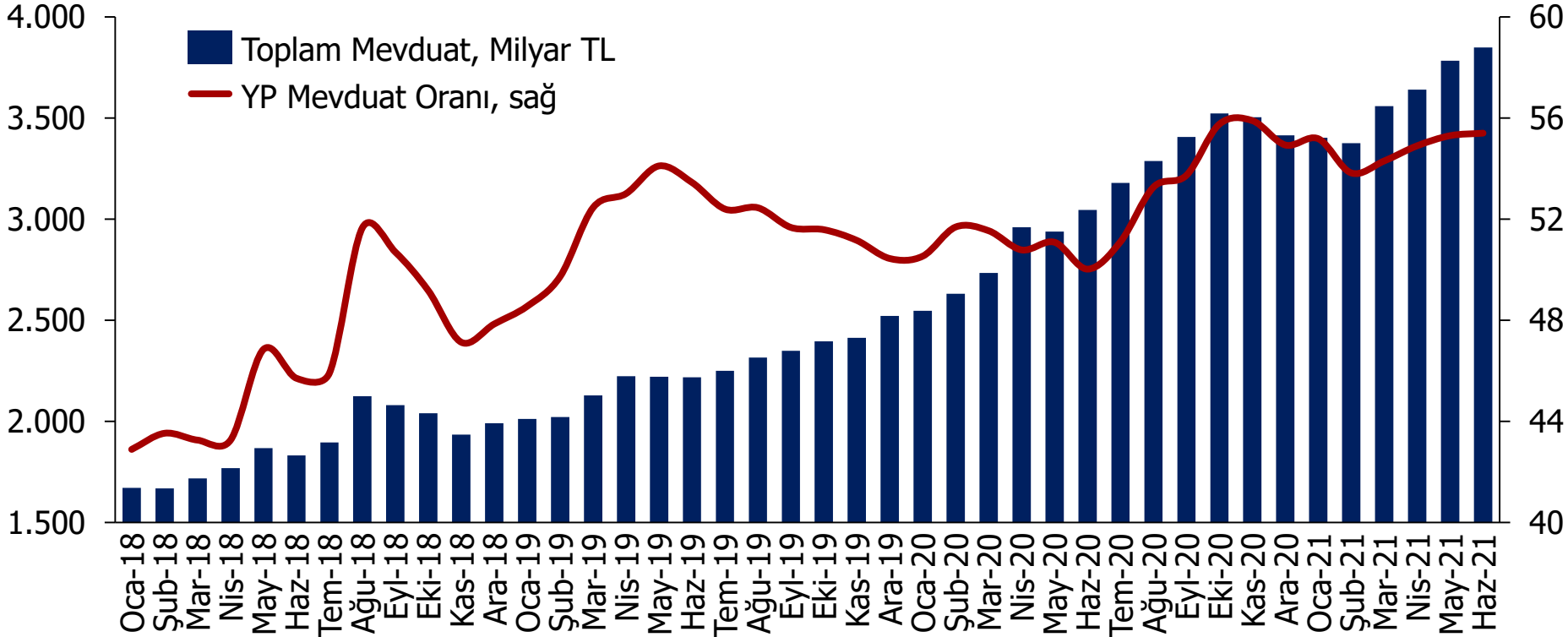
**Tüketici kredi faizleri, TL üzerinden açılan, akım veri, %, aylık,
Ocak 2018 – Haziran 2021**

Mevduatlar artış eğilimini koruyor

Döviz mevduatlarının oranı %55,4'e yükseldi

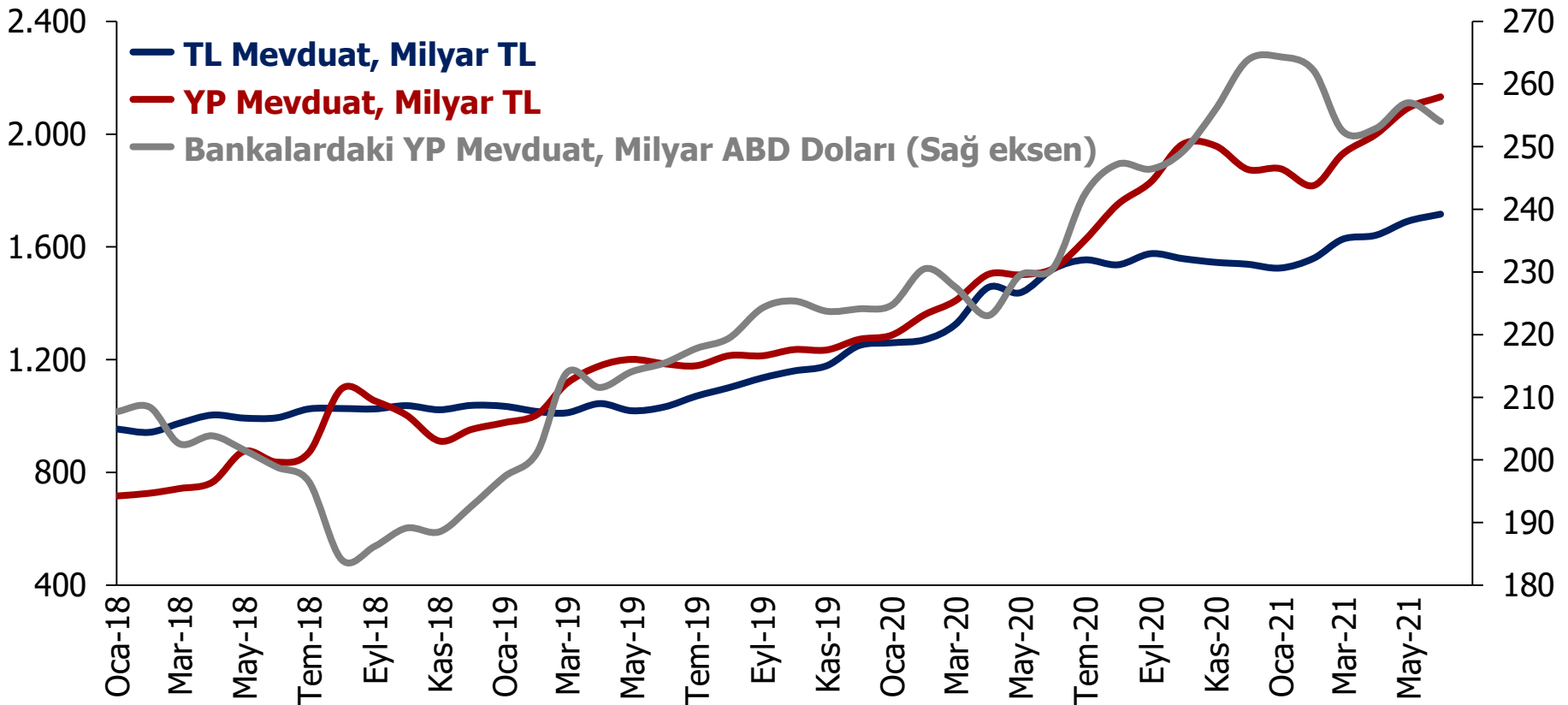
Toplam mevduat tutarı (milyar TL) ve döviz mevduatlarını oranı (%), aylık, Ocak 2018 – Haziran 2021

Mayıs ayında YP mevduatlarındaki artış döviz kurundaki değişimden kaynaklı

YP mevduatları bir önceki aya göre 2,2 milyar dolar azalarak 254 milyar dolar seviyesine geriledi

TL ve YP mevduatı, aylık, Ocak 2018 - Haziran 2021

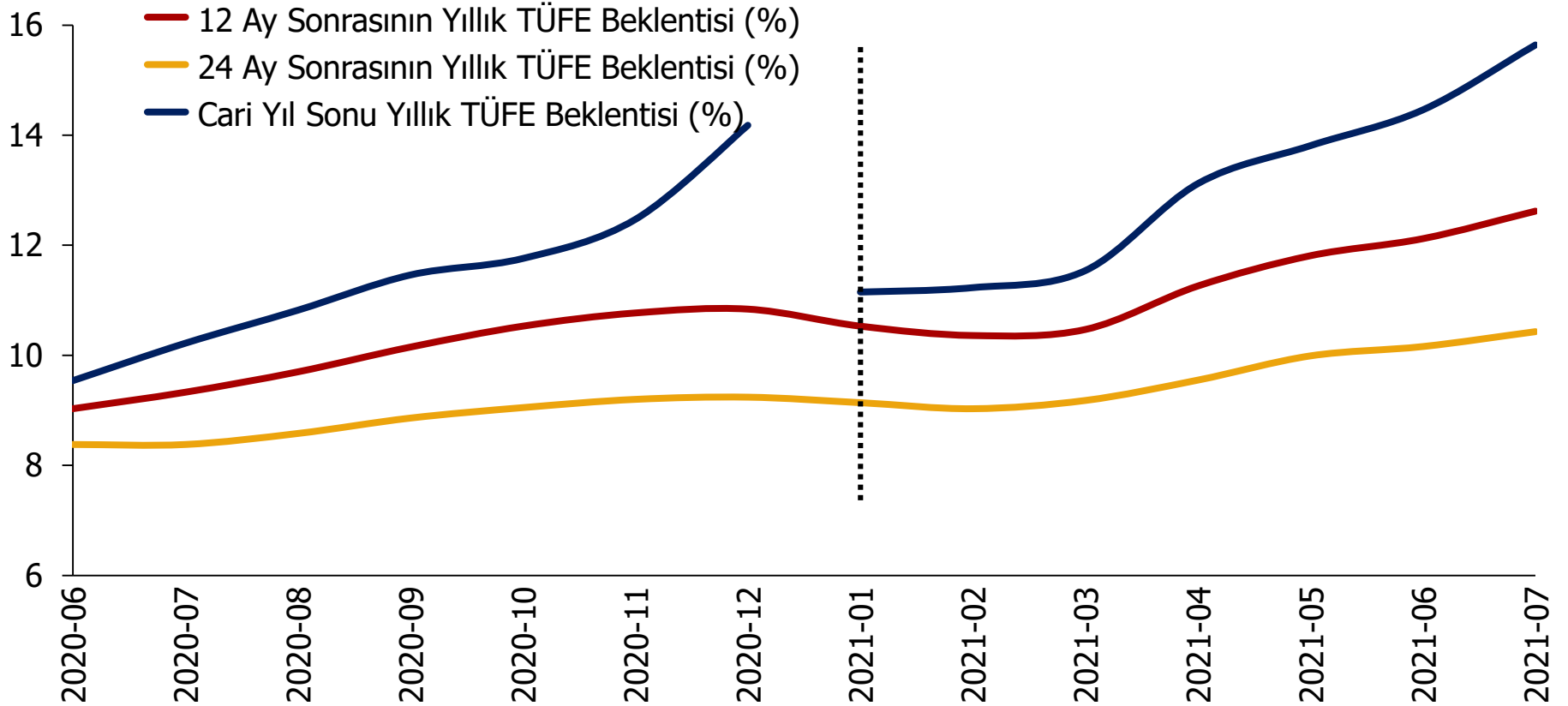
TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler

- TÜFE beklentileri
 - Cari yıl sonu yıllık TÜFE beklentisi
 - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
 - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- ABD dolar kuru beklentileri
 - Cari yıl sonu bankalar arası döviz piyasası ABD dolar kuru beklentisi
- GSYH büyüme beklentileri
 - Cari yılın yıllık GSYH büyüme beklentisi
 - Gelecek yılın yıllık GSYH büyüme beklentisi

Temmuz ayında enflasyon beklentileri yükseldi

TÜFE beklentisi 2021 yıl sonu için %15,64, 12 ay sonrası için ise %12,62 düzeyinde

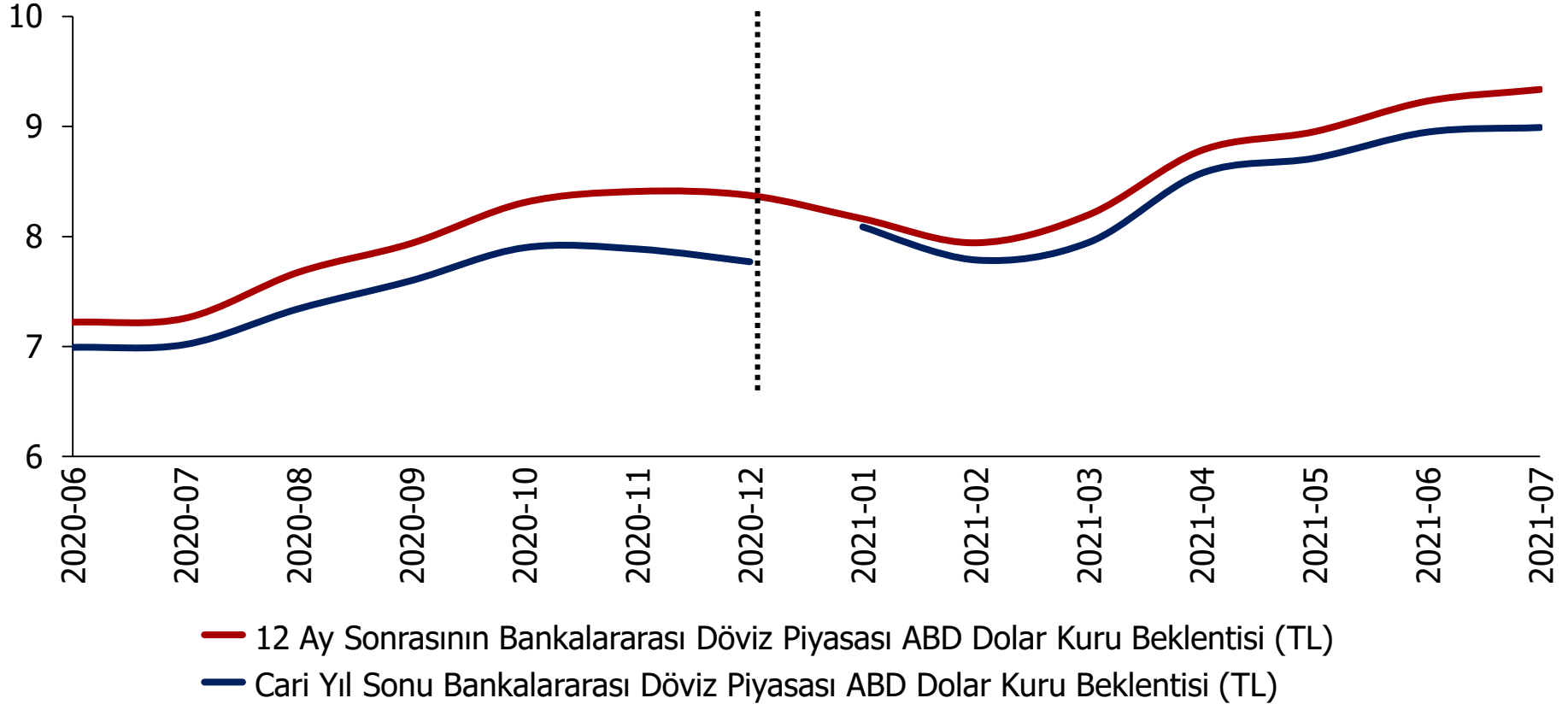
Enflasyon beklentisi, %, Temmuz 2020 – Temmuz 2021

Temmuz ayında 2021 yıl sonu Dolar/TL kuru beklentisi 8,99 düzeyinde

12 ay sonrası için döviz kuru beklentisi ise bir önceki aya göre 10 baz puan artarak 9,33'e yükseldi

Döviz kuru beklentisi, %, Temmuz 2020 – Temmuz 2021

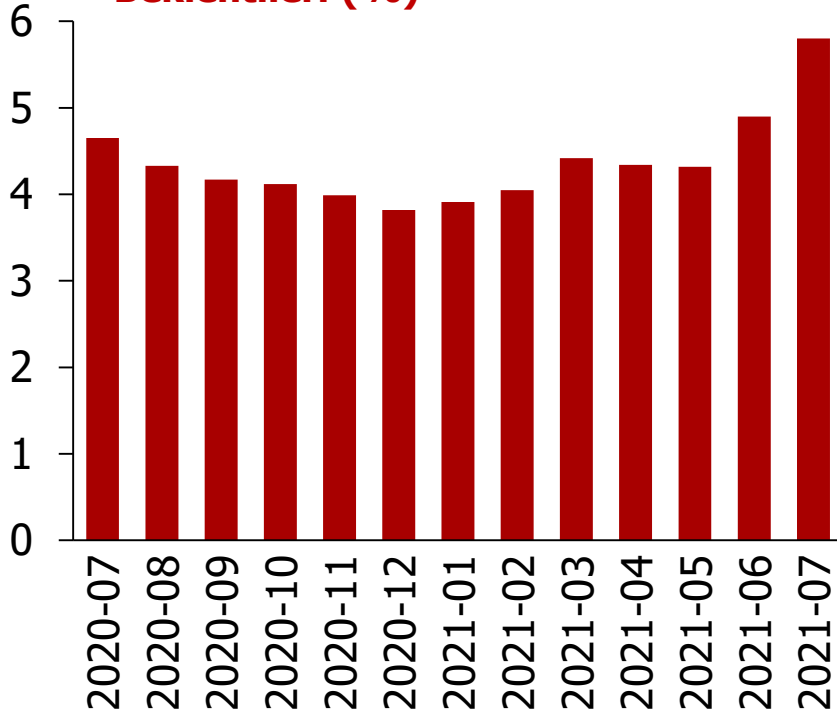

Büyüme beklentileri yükseliyor

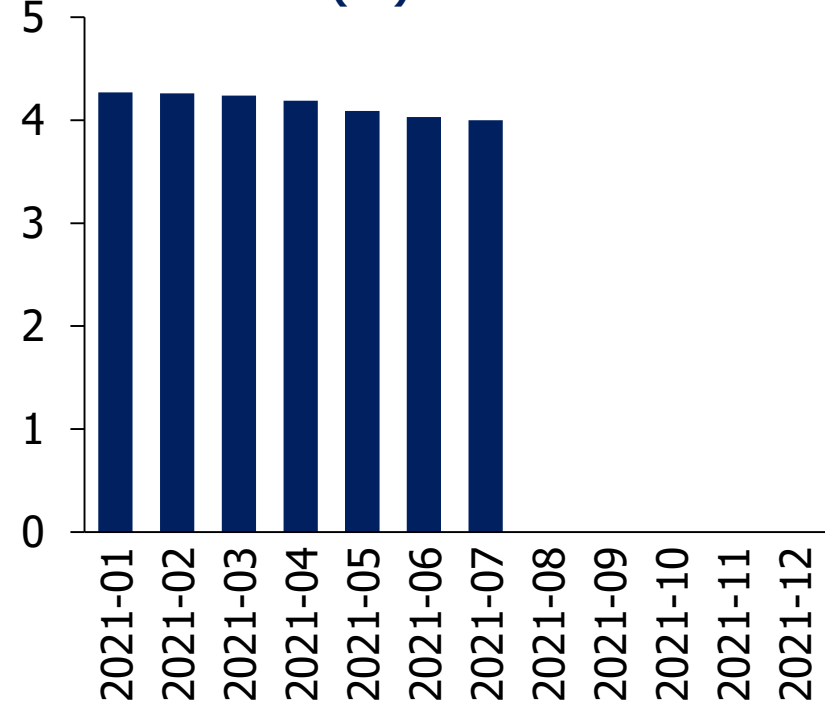
Temmuz ayında 2021 yılı büyüme beklentisi 0,9 puan artarken, gelecek yıl için beklenti geçen aya göre aynı kaldı

Cari yılın ve gelecek yılın yıllık GSYH büyüme beklentisi, %, Temmuz 2020 – Temmuz 2021

Cari Yılın Yıllık GSYH Büyüme Beklentileri (%)

Gelecek Yılın Yıllık GSYH Büyüme Beklentileri (%)

tepav

Ek

■ Kaynak önerileri

Kaynak önerileri

■ Büyüme, üretim ve satışlar

TÜİK Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-I.-Ceyrek:-Ocak---Mart,-2021-37181>

TÜİK Sanayi Üretim Endeksi, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sanayi-Uretim-Endeksi-Mayis-2021-37300>

TÜİK Perakende Satış Endeksleri, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Perakende-Satis-Endeksleri-Mayis-2021-37360>

TÜİK Ciro Endeksleri, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ciro-Endeksleri-Mayis-2021-37324>

■ Dış ticaret ve cari açık

TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, Mayıs 2021

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Odemeler+Dengesi+ve+Ilgili+Istatistikler/Odemeler+Dengesi+Istatistikleri/>

Kaynak önerileri

■ İstihdam ve işsizlik

TÜİK İşgücü İstatistikleri, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Mayis-2021-37489>

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, Nisan 2021

<https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10319>

■ Sektörel güven endeksleri

TÜİK Sektörel Güven Endeksleri, Temmuz 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sektorel-Guven-Endeksleri-Temmuz-2021-37529>

TÜİK Ekonomik Güven Endeksi, Haziran 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ekonomik-Guven-Endeksi-Haziran-2021-37513>

TEPAV Perakende Güven Endeksi, Haziran 2021

<https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10316>

Kaynak önerileri

■ Enflasyon

TCMB Haziran Ayı Fiyat Gelişmeleri

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/3de94029-f363-49ae-9deb-ae8a8de4c66f/afiyathaziran21.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-3de94029-f363-49ae-9deb-ae8a8de4c66f-nFWDs.L>

TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi, Haziran 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tuketici-Fiyat-Endeksi-Haziran-2021-37384>

TÜİK Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Haziran 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yurt-Ici-Uretici-Fiyat-Endeksi-Haziran-2021-37312>

■ Kredi gelişmeleri ve faiz oranları

TCMB Parasal Gelişmeler Raporu – Mayıs 2021

https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/fbd95ed0-30d3-4333-9b68-27d069b83e21/Parasal+Geli%C5%9Fmeler_Raporu.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-fbd95ed0-30d3-4333-9b68-27d069b83e21-nFsHJUA

■ TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş göstergeler

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi – Temmuz 2021

https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405/PKA_Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405-nDVTJN9

Kaynak önerileri

■ Dönemsel geniş içerikli raporlar

TCMB Enflasyon Raporu 2021 –II (29 Nisan 2021)

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2021/Enflasyon+Raporu+2021+-+II>

TCMB Finansal İstikrar Raporu – Mayıs 2021

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Finansal+Is+istikrar+Raporu/2021/Sayi+32>